

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ УГРУПОВАНЬ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕБУДОВИ NAFTA В USMCA)

Яценко Дар'я Андріївна

студентка факультету міжнародних економічних відносин

та туристичного бізнесу

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

dashamak144@gmail.com

На даний час все більшу роль у регулюванні світової економіки починають грати не окремі країни, а міжнародні організації й інтеграційні угруповання. Однією з таких найвпливовіших угруповань є НАФТА (NAFTA – North American Free Trade Agreement). Вона є однією з найбільших в світі регіональних зон вільної торгівлі, з населенням в майже 500 млн. чоловік і сукупним валовим продуктом у розмірі 23,5 трильйона доларів США. Протягом двох десятиліть функціонування, в НАФТА виникало чимало проблем, що стало наслідком як часто протилежних бізнес-інтересів підприємств країн-учасниць, так і змін кон'юнктурного і довготривалого характеру. Тому, з приходом нового президента США Дональда Трампа, стало питання про необхідність корінного перегляду умов договору та трансформації NAFTA в USMCA (за першими літерами назв країн-учасниць NAFTA).

Метою даної роботи є виявлення основних відмінностей між NAFTA та USMCA й дослідження, для якої з країн-учасниць нова угода є вигіднішою за попередню.

Першим кроком для формування Північноамериканської зони вільної торгівлі став «план Еббота», прийнятий ще у 1947 році, метою якого було стимулювання інвестицій США в провідні галузі канадської економіки. У 1959 році США і Канада уклали угоду про спільне військове виробництво. У 1980-ті роки, на тлі інтеграційних процесів в Європі, мова пішла про торгово-політичне об'єднання. 1 січня 1994 року була підписана Північноамериканська асоціація

вільної торгівлі (НАФТА) [1]. Якщо в ЄС інтеграційні процеси йшли зверху вниз (від урядів і державних органів), то в Північній Америці – від низу до верху, тобто від прагнення до співпраці на мікрорівні (між американськими і канадськими корпораціями) до співпраці на макрорівні. НАФТА дозволила північноамериканським компаніям скористатися перевагами значної економії коштів та ініціювати заходи по підвищенню продуктивності, які дозволили їм бути набагато більш конкурентоспроможними. З цією метою компанії використовували НАФТА для створення мережі виробників, продавців, постачальників і дистриб'юторів, які в значній мірі покладаються на вільне переміщення товарів через кордони Північної Америки, щоб максимізувати переваги, які пропонує кожен ринок [2].

У 2016 році до влади в США прийшов новий президент-республіканець Дональд Трамп, який ще в своїй передвиборчій кампанії затаврував NAFTA як «гіршу торговельну угоду, коли-небудь укладену» та наголошував про перегляд. Він стверджував, що створення зони вільної торгівлі призвело до втрати робочих місць сотнями тисяч американців, і краще її зовсім скасувати, ніж залишати в нинішньому вигляді [3].

Офіційний переговорний процес розпочався 18 травня 2017 року. 1 жовтня 2018 року текст USMCA був опублікований в якості узгодженого документа. Погоджений текст угоди був підписаний лідерами всіх трьох країн 30 листопада 2018 року в якості додаткового заходу до саміту G20 2018 року в Буенос-Айресі, Аргентина. Угода вступить в силу після ратифікації всіма трьома державами через прийняття відповідного законодавства [1].

Умови угоди охоплюють широкий спектр, в тому числі сільськогосподарську продукцію, промислову продукцію, умови праці, тощо. Деякі з найбільш важливих аспектів угоди включають надання американським молочним фермерам більш широкого доступу до канадського ринку, керівні вказівки по збільшенню частки автомобілів, вироблених серед трьох країн, а не імпортованих з інших, і збереження системи вирішення спорів, аналогічної тій, що включені в НАФТА [2]. В табл. 1, нами було визначено основні відмінності

в функціонуванні USMCA від NAFTA в цих та інших сферах, де відбуваються зміни.

Таблиця 1

Основні відмінні риси в функціонування в окремих сферах господарювання між
USMCA в порівнянні з NAFTA

Сфера діяльності	USMCA	NAFTA
Автотранспорт	75% запчастин країн-учасниць; 40% кожного автомобіля повинні вироблятися працівниками, які заробляють 16 доларів на годину або більше; Канаді дозволено відправляти 2,6 млн. автомобілів в США та Мексику без тарифів та відправляти запчастини на суму 32,4 млрд. дол. в США та 108 млрд. дол. в Мексику без шкоди для тарифів.	62,5% запчастин країн-учасниць, відсутність вимог по квотам і заробітним платам.
Молочна продукція	США зможуть експортувати 3,6% молочного ринку Канади, Канада позбудеться від системи ціноутворення "Клас 7".	1% експорту молочного ринку Канади до США, система ціноутворення «Клас 7». Обмеження на ввезення ультрафільтрованого молока США в Канаду.
Права на інтелектуальну власність	Природничі науки: 10 років Авторські права: 70 років	Природничі науки: зобов'язання відсутні. Авторські права: 50 років.
Рівень de minimis	Канада підвищить мінімальний рівень для товарів США до 40 канадських дол., безмитні поставки до 150 доларів США.	Мінімальний рівень – 29 канадських дол.
Державні закупівлі	Тільки між Мексикою та США, Канада - щодо Угоди про державні закупівлі COT.	Тристоронні зобов'язання.
цифрова торгівля	Транскордонні потоки даних; обмеження локалізації даних.	Зобов'язання відсутні.
Питання щодо врегулювання спорів між інвесторами та державами	Не застосовується до суперечок між США і Канадою.	Тристоронні зобов'язання.
Державні підприємства	Дотримання ринкових законів.	Зобов'язання відсутні.
Вихід з організації	Угода розрахована на 16 років, підлягає перегляду кожні шість років, після чого	Будь-які три країни можуть вийти з повідомленням за

	США, Мексика і Канада можуть прийняти рішення про продовження USMCA.	шість місяців.
--	--	----------------

Складено автором за матеріалами [2;3;4]

Новий договір складається з 34 глав 12 доповнень, зберігаючи більшість глав NAFTA, і регулює обіг товару вартістю понад \$ 1 трлн між трьома країнами. Враховуючи той факт, що ініціатива трансформації НАФТА належить США, важливим є визначити позитивні та негативні напрями такої трансформації (табл.2).

Таблиця 2

Переваги та недоліки для країн-членів NAFTA в процесі переходу до USMCA

Країна	Переваги	Недоліки
США	В автомобільному секторі USMCA заохочує виробництво в США і регіональний економічний ріст; Мексика і Сполучені Штати погодилися не обмежувати доступ до ринків в Мексиці для сирів США, маркованих певними назвами; Спрощення митних процедур і процедур торгівлі, оскільки Канада і Мексика домовилися підвищити свої мінімальні рівні вартості доставки для податків і мит при перевезеннях з більш низькою вартістю, дозволяючи цим перевезень проходити з мінімальними офіційними процедурами в'їзду.	Доступ до закупівель між США і Мексикою та США і Канадою регулюватимуть різні організації, тим самим знижується конкурентоспроможність американських товарів перед канадськими.
Мексика	Канада і Мексика домовилися про жорсткі стандарти інтелектуальної власності, включаючи суворі правозастосовні положення про боротьбу з контрафакцією і піратством, ефективний захист комерційної таємниці і повноваження співробітників правоохоронних органів щодо припинення підозрюваних контрафактних товарів в дорозі. USMCA включає главу для торговельної угоди США, яка допоможе знизити і запобігти нетарифні бар'єри за рахунок підвищення прозорості, прийняття рішень на основі фактичних даних і внутрішньодержавного внутрішнього контролю.	Великі енергетичні компанії можуть також кинути виклик Мексиці через главу 11, що може обмежити новий уряд Мексики, оскільки воно прагне реформувати енергетичну політику.
Канада	Найкращий захист зі сторони США буде стимулювати новаторів впроваджувати свої ідеї, навички і прибуткові бізнес-проекти в канадську економіку.	Канада отримує меншу вигоду від більш суворих правил прав інтелектуальної власності, ніж США, з огляду на відмінності в розмірах цих секторів в обох країнах.

Складено автором за матеріалами [5;6]

В цілому, нова угода майже нічим не відрізняється від старої, але вона, безумовно, краще тої невизначеності, що виникла в результаті перегляду НАФТА, і хаотичною атмосфери, створеної президентом США Дональдом Трампом під час переговорів. Деякі з нововведень, особливо в галузі митної справи, повинні привести до більш швидких термінів доставки і, зокрема, до зменшення адміністративного тягара для компаній транспортної логістики. Аналіз, проведений Міжнародною торговою комісією, фактично виявив, що угода збільшить ВВП на 0,35 пункту, а кількість робочих місць - на 176 000 через шість років після ратифікації [4]. Отже, найбільш вигідна ця угода стала для США, адже “нова НАФТА” стала більш наведеною на забезпечення розвитку власних економік, а не тільки для забезпечення вільної торгівлі між країнами Північної Америки. Хоча, для Канади та США ця угода теж має більше переваг, аніж недоліків. Тому з впевненістю можна казати про початок нового етапу у північноамериканських інтеграційних відносинах.

Список використаних джерел:

1. Agreement between the United States of America, the United Mexican States and Canada. *Wikipedia, the free Encyclopedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/United_States%E2%80%93Mexico%E2%80%93Canada_Agreement#cite_note-dlnb01-16 (Last accessed: 12.09.2019).
2. United States–Mexico–Canada trade fact sheet Modernizing NAFTA into a 21st Century Trade Agreement. *Office of U.S. Trade Representative Official Website*. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/fact-sheets/modernizing> (Last accessed: 12.09.2019).
3. USMCA, Trump’s new NAFTA deal, explained in 500 words. *Vox*. URL: <https://www.vox.com/2018/10/3/17930092/usmca-mexico-nafta-trump-trade-deal-explained> (Last accessed: 11.09.2019).
4. Волнистая К. Новая NAFTA: зачем Трампу свой Евразийский союз. *Евразия.Эксперт*. URL: <https://eurasia.expert/novaya-nafta-zachem-tramphu-svoy-evraziyskiy-soyuz/> (Дата обращения: 08.09.2019).

5. Kubursi A. The winners and losers in the new NAFTA. *The Conversation*. URL: <https://theconversation.com/the-winners-and-losers-in-the-new-nafta-104215> (Last accessed: 10.09.2019).

6. Trump again threatens to leave Canada out of new NAFTA deal. *CNN Official Website*. URL: <https://edition.cnn.com/2018/09/01/politics/nafta-trump-canada-mexico-deal/index.html> (Last accessed: 12.09.2019).

Науковий керівник: Марченко Іван Сергійович, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук.